

Mizefi wáraga bi
Pétero
eké ní
Ledre gi ro mizefi búku bi
Pétero ní

Pétero 'yìmikása eké ledre ba zì 'yì 'bì Kírésìto ga bi simì káṅgá bi karaba ndìshìní ndólo a Tákì ní. Eké gi ro í'bì roko'bù kè zìye gi zìá ngítì géyì 'yì e ndìshìní go 'dó'do yéé kíngaya gi zìá bi ṅuṅṅuní ledre 'bì Kírésìto ní. Uku zìye kídí 'do'doní kóo Kírésìto do sogo káṅgá ona kíngaya, gi zì kèyì nées 'yì ga bi ṅuṅṅuní ledre Kírésìto go ní, niyí 'dó'dó kpá kenée. Zìá ìdri mímbe'deyé kí ledre bi kídí Lomo ni óyóló'bó 'do'dó eyé nées káa do bilámá ledre zìye simì bi karanée ni 'dì'bióto yéé káa do mbigí 'yì ené e zìá í'bì úndru zìye ní. Odu a zìá úku ledre zìye kídí idíní kpá fú idí káa do mbigí 'yì ga bi 'bì Lomo ní.

¹ Maa Pétero bi 'yìmikása 'bì Kírésìto Yésu ní.

Máéké ledre ba maa zise, sée ga bi Lomo geléogu zée go kése káa do mbigí 'yì ené e ní. Nda gi zì okó zise báyisè faa simì káṅgá ga bi Pánato, Galatíya, Kapadósiya, Ásiya, nda kí Beteníya ní. ² Abú kenée ndotó, máúku zise 'Buzé Lomo geléogu yì ené kóo sée kú go 'desí, zì 'Dówú Lomo lá lùlùóyó lúyú ledre esé gi ro zise ídise káa do mbigí 'yì ené 'bì Lomo, kpá 'yì

úwú kúrú Kírésìto Yésu gi zí sámaa bi kóo nde'yí lúguoyó lúyú ledre esé e ní.

'Buzé Lomo idí lúru bi kacise kíngaya gi ro zise ndísişé kpá fú bilámáse.

Mbófo éyí zí Lomo gi ro Kírésìto Yésu

³ Idíze í'bí mbófo éyí zí Lomo bi 'Bú Kírésìto Yésu Ngére ezé ní. Kací bilámá mimbé'dea bi rozé ní, i'bí mikánda trıdrı kí óto komo bi za fı ní go zıze kpurú gi simi miúru Kírésìto Yésu gi simi umbu. ⁴ Lomo yemeomo éyí go zıze nzıyiné komo ere do bi bi ngára éyí utúasá sínıyí zıa ényené do úkúne doa wá ní. ⁵ Nda gbékpıe wá, yı ené gi zıa ngúnğusé ledre 'bi Lomo go ní. Nı ndışı lúru bi kacise kı roko'buné mbá gi odu şındı kadra. Nda gi ore ni yómo sée káa zı bi yemeomo go nzıyiné gi ro zıne méngı a ní. ⁶ Kadra née ní mimbé'desé ni ıdrı, abú cakaba áse aka tí ndışı 'do'dó gi zı tú'dú řıkı úzu ledre e ndotó. ⁷ Ledre 'bi Lomo bi ngúnğusé ní ni káa zı dábu bi kı ngánza roné do éşı a ku pho'du zı pho'du ánuónzó ngánza née ní ní. 'Do'dó ga gére née óğunı rosé kenée, gi ro 'dódo a kídı ledre 'bi Lomo bi ngúnğusé ní romo goó gi do dábu bi utúasá go ndışı sínıyí ní. Gi zı kéyı née ní Lomo ni mbófo sée do óto úndrusé gi zıa áse zıa go kı ledresé owóowó simi şındı kadra bi Kírésìto Yésu ni ndá'baogı simi a ní. ⁸ Méngışé bilámá ledre go, zıse óto 'búa dosé 'dá'dá zıse kı lúru wo cú kı komosé kı, ndaá kpá lá duı wo née wá, zıse kpá ngúnğusé ledre ené tí bi ngára lúrusé aka wo cú kı komosé kı wá ní. Nđışışé go kpá drú kófó

irija kpá kí mbófo wo kí mongú rokinyi kíngaya. ⁹ Gi zí kényi née, ni go ndéré í'bí trıdri bi za fı ní zıse gi zıa bi ngungusé ledre ené go ní.

¹⁰ Nébi e tonóni kóo ici royé gi ro zıye ówoyéme ledre gi ro trıdri née go kú 'desı. Née sı ledre bi kóo ukuogunı ledre sáká éyi bi Lomo yemeomo go zıse ní gi roa ní. ¹¹ Icinı kóo royé kíngaya gi ro zıye ówoyéme sındı kadra bi ledre máa née ni méngı roné simi a ní gi zıa, 'Dówú Lomo tonó kóo go ódro gi ro ledre 'do'dó bi Kírésıto ni ógu 'dó'dó a kpá kí ledre rokinyi bi ni ógu idı gi do kacı 'do'dó née ní ní zıse. ¹² Lomo uku kóo go zí nébi ga gére née fúo kídı ledre bi 'Dówú Lomo uku zıye née ni ógu méngı roné gi do kacı umbuyé, nda yi ené zıse ndaá lolu zıye wá. Bi ba ní, 'yi ga bi ndısinı 'dódo bilámá ledre 'bi Lomo ní, niyi go ndısi 'dódo ledre máa ga gére née zıse simi roko'bu 'bi 'Dówú Lomo gi komo ere. Ledre ma'dáa ni kí ledrené owóowó, maláyika e ilinı ba kpá cı ye gi ro ówoyéme ledre máa née.

Ndásé idı 'yi lúyú ledre e wá

¹³ Káa zí bi éyi ni bo kenée ní, idıse ódó mimbé'desé ndá, zıse oto komosé kíngaya gi ro bilámá ledre bi Lomo méngı zıse simi bi Kírésıto Yésu ni ndá'baógu ní. ¹⁴ Káa zí bi áse go kí mikánda bilámá sómú ledre kpı ní, ndásé lolu ótoómo misi'di zí bisinyı miméngı ledre ga kóna ní ndá'baóguyé simisé wá. ¹⁵ Gi zıa Lomo bi gelé see ndaá 'yi lúyú ledre wá ní, ndásé lolu idı 'yi lúyú ledre simi ledre ga bi áse kí ndısi méngı yée ní wá. ¹⁶ Gi zıa miéké kúrú Lomo uku kídı,

“Ndásé lúyú ledre wá gí zía, mándá 'bì amá 'yì lúyú ledre wá.”

¹⁷ Káa zí bì ndìsìsè ndólo Lomo, Babá ní, ifi ené simì 'yì e wá. Ndìsì 'dècì ngbanga 'bì 'yì e dujú kací míméngì ledre eyé. Káa zí bì go kenée ní, tí mé bì ásé aka trìdrì nées ní, ídísé ndìsì méngì dujú ledre ga bì niyí óto wo zía ídínè kíse kí rokinyi ní.

¹⁸ Ówosé bú bilámáne kídí, Lomo ugú ené gosé gí simì bisinyí míméngì ledre bì ówosé kací a gí zí bulúndusé ní kí éyì ga bì ndìsìní síní mísíní káa zí mīrīrīrī kēsī togú mbú dábu ní wá. ¹⁹ Ugú gosé kí sáma Kírēsīto bì kí ledre nées owóowó bì nì káa zí owú kábīrīkī bì ngárá kémbī lúyú ledre ndaá roa wá ní. ²⁰ Lomo geléomo kóo Kírēsīto Yésu go kú 'desì 'dá'dá, zía kóo kí ótoógú do sogo kángá ba. Bì ba ní, kasaogú nda Yésu ma'dáa go cù do sogo kángá ona gí rosé. ²¹ Yésu ma'dáa líkpí mīsì'dì ne zise ngúnḡu ledre 'bì Lomo bì uru Yésu ma'dáa gí simì umbu, do óto wo kí ledrené owóowó kíngaya, bì kenée ní nì go miówoné kídí, ótoómosé rosé go mbá zí Lomo.

²² Káa zí bì ngúnḡusé nda bilámá ledre bì 'bì Lomo ní go ní, ndásé lolu 'yì lúyú ledre e kpá wá ní, ndìsìsè go óto 'bú lafúse e ní, ídísé ndìsì óto 'bú lafúse e za kí mimbé'desé mbá.

²³ Gí zía Lomo óto sée go zise ídise mikándasé. Ndásé lolu káa zí kífú 'yì ga bì niyí ̀ngbu miúḡbu ní wá, yì ené nda go kífú 'yì ga bì utúasá ̀ngbu wá ní. Gí zía ngúnḡusé bilámá ledre 'bì Lomo bì trìdrìné za fí ní go kí

mimbé'desé kǐé'do. ²⁴ Née ledre bi miéké kúró Lomo uku gi zía kídí,

“Yíma'dí e niyí yí eyé lá káa zí súwú ní,
lámá bi ro 'yí máa ga gére née ní, ni yí ené
lá káa zí misúró kágá ní.

'Diya káa ní súwú gagá yí ené go, kpá 'diya káa
ní misúró kágá ɾeɾeoyó yí ené roné go.

²⁵ Éyí bi ndịsị ndịsị za fí ní yí ené dụú kúró
Ngére.”

Née bilámá ledre ga bi ndịsịnị 'dódo yée zíse ní.

2

¹ Bi nda goó kenée ní, ídísé 'dí'bióyó ledre ga
bi ndịsịnị óto dongará 'yí e zía sínyíne kǐ lafúye
ní gi simísé za mbá 'dá'ba. Ndásé lolu ndịsị
ɾangaóto ɾanga ro lafúse, togú mbú lónodo yée
gi ro yí eyé e wá. ² Ówosé éyí bi minzéré owú e
ndịsịnị méngi a ní bú, ndịsịnị íni ini gi ro umba
ini. Ásé cakaba zí Lomo káa zí minzéré owú e
ní. Ídísé ndịsị ini ini zía gi ro ledre ené, ni
í'bí roko'bu simísé zíse ówo wo nda za kǐngaya
gi ro zíse ídísé kǐ trịdri bi za fí ní. ³ Bi ba
ní, ówoyemesé go bilámáne kídí, ma'díi, Ngére
Yésu ni yí ené tí bilámá 'yí.

Kírésito Yésu kǐ mǐgélé 'yí ené e

⁴ Ídísé ógu zí Kírésito Yésu. Ní kǐ roko'buné
káa zí cóngó tutú bi 'yí ó'bó 'dǐcǐ e asiní gi roa,
tí lá Lomo géléógú cóngó tutú ené née go zíne kǐ
ledrené owóowó.

⁵ Bi ba ní, ásé nda go ídí zí Lomo kí ledresé owóowó káa zí bilámá tutú gi ro ó'bó éyí kíe ní. Lomo idí ó'bótátá moko ené kíse, zíse ídíse zía káa zí 'yì 'dáná éyì ené e, zíse ndìsìsé 'dáná éyì e zía simì roko'bu 'bi 'Dówù Lomo kpá kí Kírèsìto Yésu gi ro zí Lomo ma'dáa ídíne kí rokinyi. ⁶ Ni miékéne simì miéké kúrú Lomo kídí Lomo uku kóo kídí,

“Lúrúsé aka mááyí go óto tutú amá simì mongú gara amá bì Záyono ní,
ni miégéléoguné kpá kí ledrené owóowó káa
zí cóngó tutú zí 'yì ó'bó 'dìcì e ní,
'yì ga bì niyí ñgúnngu ledre a ní
komokenyì utúasá ídí ro doye e wá.”

⁷ Sée ga bì ñgúnngusé ledre 'yì máa née go ní, ledrea ni zíse owóowó. Tí lá 'yì ga bì ñgúnnguní ledrea wá ní,

“Tutú bì 'yì ó'bó 'dìcì e asiní gi roa ní,
ogù nda yì ené go tutú bì kí ledrené owóowó
ní,”

⁸ ni kpá

“Tutú bì ni óto 'yì e zíye ndìsì 'díkí roa
kpá tutú bì 'yì e niyí ndìsì léseútú doa ní.”
Ndìsìní 'díkí kí útú gi zía asiní kí úwú kúrú Lomo go. Gi zí kényì née ní 'do'dó ni ndíki yée.

⁹ Ásé go 'yì ga bì Lomo geléogù sée go zíne káa do 'yì 'dáná éyì e zí mongú Ngére eyé, kufú 'yì ga bì Lomo yemeomo yée dujú zíne gi ro moko ené gi ro zíye ndìsìyé méngì mĩngburoko ledre ga bì Lomo ndìsì méngì yée ní zí 'yì e. ¹⁰ Ga kóo 'desì

ní, Lomo gelé aka ené kóo sée káa do 'yi ené e wá, bi nda ba ní ásé nda go mbigí 'yi ené e, bi kóo ngará ledresé nda zía zaá owóowó wá ní, bi nda ba ní ledresé ni go zía owóowó kíngaya.

¹¹ Ako owú 'bi babá e, káa zí bi azé kése 'yi ga bi nḡunḡuní ledre 'bi Kírésito go ní, máḡunḡú romá zise, káa zí bi ngará do sogo káḡá ba ndaá 'bi azé za fí ní wá ní, ndásé ótoómo rosé zí 'bú sága ba ụlụ sée wá. Togú ụlụ sée go yá, karanée 'dá'dá íri, tridrisé ni ídí simi 'do'dó.

¹² Míméḡi ledre esé idí ídí bilámáne dongará 'yi ga bi iliní ledre 'bi Lomo wá ní. Abú niyí r̄ar̄anga rosé 'du'dorú yá, bilámá ledre ga bi nd̄is̄is̄é méḡi yée ní, niyí fú lá nd̄is̄i 'dódoóḡu royé. Gi zí ledre née ní, 'yi ga bi kóo nd̄is̄iní r̄ar̄anga rosé ní, zíye ndá'baóḡuyé í'bi mbófo éyí zí Lomo simi bi karanée Yésu ni ndá'baóḡu 'd̄eci ngbanga 'yi e za mbá ní.

Ídísé óto úndru mingburoko 'yi esé e

¹³ Gi ro zí moko 'bi Kírésito ndéréne bilámáne káa zí bi ásé 'yi ené e ní, ídísé kpá idí bilámáse kí 'yi ga bi Lomo oto yée go mingburoko 'yi e simi akúma togú mbú ngére e yá ní. ¹⁴ Nda kpálá duú mingburoko 'yi e wá kpá yée ga bi nd̄is̄iní méḡi moko s̄i s̄il̄i mingburoko 'yi ga gére née gi ro nd̄is̄i 'dó'do 'yi méḡi bisinyí ledre e nda kpá kí yéme ledre zí 'yi máa yée ga bi míméḡi ledre eyé ni bilámáne ní. ¹⁵ Bilámá míméḡi ledre esé idí 'dí'bi 'd̄ut̄u tara 'yi ga bi ngará nḡunḡuní ledre 'bi Lomo wá ní. Idíní gámásó'do ledre e má gi ro úkuóto yée rosé. ¹⁶ Ndásé esé s̄i s̄il̄i ngíti géyí

'yì e wá, ásé yì esé kí ro dosé. Bi kenée ní, ndásé lolu méngì kényì bisinyíne gí zía bi ásé kí ro dosé ní wá. Míméngì ledre esé e idí idí bilámáne, tí míméngì ledre 'bì 'yì ga bi 'bì moko Lomo ní. ¹⁷ 'Yì e za mbá idíní idí zíse kí ledreyé owóowó kpá kí 'yì ga bi ngére e ní. Ídísé ndìsì kí óto 'búse dengbìse tí káa zí 'yì ga bi ɲuɲuɲuní ledre 'bì Lomo go ní.

¹⁸ 'Yì 'bì moko e za mbá, ledre mɪngburoko 'yì eyé e idí idí zíye owóowó. Idíní í'bí royé mbá zí mɪngburoko 'yì eyé máa ga gére née. Tí lá 'yì bi ni mɪngì moko ní, togú míméngì ledre ené ni bilámáne, togú mbú bisinyíne, ledrea idí idí zí 'yì 'bì moko owóowó. ¹⁹ Togú ódósé mimbé'desé ndá simì 'do'dó bi ngiti géyì 'yì e niyí ndìsì 'dó'do sée kíe ní méngìlúgusé bisinyí ledre zíye mbá wá gí ro zí ledre 'bì Lomo ndéréne bilámáne yá, Lomo ni méngì bilámá ledre zíse. ²⁰ Bilámá a ndaní 'dó'do sée gí zí lúyú ledre bi méngìsé se ní wá. Togú 'do'doní sée gí zí bilámá ledre bi ndìsìsé méngì a ní yá, Lomo ni méngì bilámá ledre zíse. ²¹ Née sí ledre bi Lomo ndolo sée gí roa ní, gí zía, kuɾu'bu Kírésito 'do'dó kóo gí rosé kpá kenée, ásé karaba go 'yì méngìlódú kací a kí ledre ga bi kóo ndìsì méngì yée ní.

²² “Yésu ma'dáa luyú ené ledre kú wá.

'Yì e uwúní kóo gbawá ɾanga gí taraa.”

²³ Simì bi kóo ndìsìní úku wo ní, ukulugu ené kóo kese zí 'yì ga bi ndìsìní úku wo ní wá. Simì bi kóo niyí ndìsì 'dó'do wo ní, méngìlugu ené bisinyí ledre zíye kpá wá, ootomo roné lá dujú

zí Lomo 'yì 'dècì yéme ngbanga zí 'yì e. ²⁴ Yésu ma'dáa oto kóo roné gì ro 'yìma'dí e káa do 'yì lúyú ledre, zía kóo ótoómo roné do kóo úfu wo do mingbúngbu kágá. Ugúoyó umbu bì kóo 'yì e niyí úyu a ye gì zí lúyú ledre eyé ní gì komoyé gì ro zíye ídíye trídriyé mbigí 'yì ga bì 'bì Lomo ní. ²⁵ Ásé kóo káa zí kábìrìkì ga bì luyúní gì do kací m̀ngíye go, zíye ídíye nda lá faa ní. Bì ba ní ndá'balúgusé rosé zí m̀ngíse 'yì lúru bì kacíse kotrùlugu sée go tríe sí s̀lìne.

3

Kará e kí ya'dá 'bì eyé e

¹ Ledre ba ni kpá zise, sée kará ga bì áse me'be ya'dá e ní, ídíse ndìsì m̀ngì k̀yì d̀jù kací kúru ya'dá 'bì esé e gì ro zíye ídíye kí rokinyi zíye ngún̄gu ledre 'bì Lomo gì zí bilámá m̀m̀ngì ledre esé bì zíye ní. Ndaá bì ya kídí áse rókpó yée m̀rókpó ní wá, ² niyí lúru lá bilámá m̀m̀ngì ledre esé bì zíye ní, zíye ngún̄gu ledre 'bì Lomo. ³ Ndásé gága lámá m̀gága rosé gì ro zise émesé wá, kíngaya lára toso ún̄zù do 'yì kí esìóto lára éyì e ro s̀lì 'yì kí íngíóto ngíti géyì ro mbílí 'yì kpá kí esì ngíti géyì bongó ga bì kí lára tosoyé ní. ⁴ Lámá esé idí idí bilámá m̀m̀ngì ledre esé kí miút̄simisé simi ledre, zise kí ídíse ndoo simi m̀m̀ngì ledre. ⁵ Kará ga bì kóo 'desì ní, lámá eyé ogù kóo idí kíngaya gì zía simi bì ngún̄guní ledre 'bì Lomo ní, zíye óto sómù ledre eyé za mbá ro ya'dá 'bì eyé e do ndìsìyè m̀ngì k̀yì d̀jù kací kúru ya'dá 'bì eyé maáge. ⁶ Sára

me'be Abarayáma ni kóo kenée ndịsị úwú kúrú Abarayáma kíngaya, zía ndịsịné méngị dụnụ ledre bi o'do 'bi ené uku go zía ní. Káa zí bi áyí kára ní, ídí ówo a kídí née ni go nyí Sára. Togú ndịsị méngị yí eyí dụnụ bilámá ledre yá, ngịrị mengi ené yíi wá.

⁷ Sée ya'dá ga bi ńgúnğusé ledre 'bi Lomo go ní, ídísé ndịsị kí mimbé'desé bilámáne kí misómụ ledre esé kịé'do. Ídísé ótoyéme ledre e zíye bilámáne gi zía, roko'buyé ndaá káa zí 'bi esé 'bi ya'dá e wá. Nda kpá lá dụnụ wo née wá, Lomo ni í'bí trịdrị zise kéye za mbá cee kịé'do. Ídísé ndịsị méngị kényi kenée gi ro togú áse go ini ini zí Lomo yá, zía ídine kí rokinyi gi ro méngị kényi kací a zise.

'Do'dó gi ro moko 'bi Lomo

⁸ Míméngị ledre esé kí misómụ ledre esé idí idí mbá kịé'do, zise ídise dụnụ lúndu e do ídise bilámáse kpá kí ndịsị 'búó'bụ rosé m'í' búó'bụ zí lafúse e. ⁹ Ndásé méngilúgu bisinyí ledre zí 'yi e káa do kulú bisinyí ledre bi 'yi e menginí sée kie ní wá, kulú ledre esé do bi kací bisinyí a idí idí bilámá ledre, gi zía ledre bi Lomo yeme gi ro méngị a zise káa zí bi ndoloogu sée go zíne ní, ni yí ené bilámá ledre. ¹⁰ Káa zí bi miéké kúrú Lomo uku ní,

“Togú ílisé gi ro zí mindịsịsé ídine bilámáne káa zí bi áse aka trịdrị do sogo káńgá ba ní ní, ndásé ndịsị kí tarasinyí kpá kí ndịsị ńáńganga wá.

11 Ndásé méngi bisinyí ledre wá, odu miméngi ledre esé idí idí duú bilámá ledre, zise méngi kéyi za kí roko'busé mbá gi ro zí mindísísé kí lafúse ídíne bilámáne.

12 Gi zía, Ngére ndisi yi ené oto komoné duú ro 'yi ga bi ndisini méngi duú ledre ga bi mimbé'de Lomo ma'dáa ili ní, zía ndisiné úwú kpá duú ini eyé.

'Yi máa yée ga bi ngára iliní ndisi méngi bilámá ledre wá ní, Lomo ndaá lengbe kí rokinyi kíye wá, zía ndisiné 'dí'bióyó sómú ledre ené gi royé 'dá'ba."

13 Togú miméngi ledre esé ni yi ené bilámáne ní, ambí ni ógu oto sílíné rosé kí bisinyí ledre ní ne? 14 'Yi máa yée ga bi ndisini 'dí'biógu 'do'dó rosé gi zía bi ndisísé méngi bilámá ledre ní. "Ndásé éré ngiri gi zí ledre eyé née wá, née gbékpí ledre." Lomo ni oto sée zí bi émené rosé.

15 Simi mindisi esé, idisé otoómo sómú ledre esé za mbá zí Kírésito káa zí bi ni Ngére esé ní. Zise kpá idise nzíyisé gi ro úkulúgu ledre zí 'yi ga bi togú ndu'yúni sée kídí ngúngusé ledre Yésu gi ro 'díya ní. 16 Ídísé idí ndoo simi ledre bi áse úkulúgu a zí 'yi bi ogu ndú'yú sée ní káa bi áse úkuógu ngíti géyi ledre ga bi zíye ídíye zise káa do lúyú ledre ní ke. Nda simi bi ngára lúyúsé esé ledre mbá wá ní, 'yi ga kóo ndisini úku sée kpá kí řaranga rosé gi zía bi ngúngusé ledre Kírésito go ní, zí dokuwu méngi yée kíngaya.

17 Ni miútúásáne togú 'do'doní yi gi zía bi méngi

bilámá ledre ní, gí zí wo bi niyí 'dó'do yí gí zía bi méngì bisinyí ledre ní. ¹⁸ Toso a ni káa zí bi Kírésìto méngì ní, tí bi ngára ndaá 'bi ené 'yì lúyú ledre wá ní, zía úyuné simi lúyú ledre 'bi 'yìma'dí e gí ro likpí mìsi'di bilámá miméngì ledre dongaráze kí 'Buzé Lomo. Simi bi kóo ayíní úfu wo ní, zía óto roné káa do 'yìma'dí do úfu wo. Nda simi bi Lomo uru wo gí simi umbu ní, zía nda ídíne trìdrìné kí roko'bu 'bi 'Dówù Lomo 'yì úfu ándá wo ndaá lolu wá. ¹⁹ Simi roko'bu 'bi 'Dówù Lomo, zí Yésu ma'dáa kóo ndéréne 'dódo ledre zí ngítì géyì 'yì ga bi kóo ñgununí ledre 'bi Lomo wá uyuní go 'desì ndìsiní nda lá sǒngó ngbanga ní. ²⁰ Née 'yì ga bi kóo iliní úwú kúrú Lomo wá simi bi kóo Lomo ma'dáa odro zíye simi sǐndì kadra 'bi Nówa geré zí Nówa kóo 'bi ené tónóne yéme kuřungba ní. Gí zí káyì née ní, odu 'yì ga bi kóo omoní ní kpá lá dujù Nówa ma'dáa kí 'yì 'bi 'be 'bi ené e mbá niyí dujù 'yì e ñnyì doa ota. ²¹ Née mì'dódo ledre gí ro babatiza bi 'dí'bisé, bi zise ómosé gí zía ba. Ndaá 'bi ené mìlúguoyó ìndrì gí ro'yì wá, yì ené mbigí ledre bi úkusé zí Lomo gí yana mimbé'desé ní. Ómosé gí zía bi Kírésìto Yésu urú gí simi umbu go ní. ²² Yésu ma'dáa nda'balugu kóo roné go komo ere, ni go mindìsiné cigí Lomo do sílì'a 'bi anú, káa do Ngére do maláyika e kpá kí ngítì géyì lomo ga bi kí roko'buyé ní.

4

Miméngì ledre ga bi Lomo ili yée ní

¹ Káa zí bi kóo Yésu otoomo roné zí 'yìma'dí e 'dó'do nées ní, ídísé óto mímbé'desé zíse méngì kényì kpá kenée, gí zía, 'yì bi i'bí roné go gí ro zí kuru'buné 'dó'dóne kenée ní, 'yì nées ndaá 'bi ené lolu 'yì lúyú ledre wá. ² Tónóne cakaba ndéréne 'dá'dá, míméngì ledre esé idí idí dujú ledre ga bi Lomo ili yée ní, ndaá ledre ga bi rosé ili yée ní wá. ³ Ndísísé kóo go kí tú'dú simibi e lá dujú ndísi méngì éyì ga bi 'yì ga bi ngára iliní ledre 'bi Lomo wá ndísiní méngì yée ní, máúku zíse ndásé lolu méngì ándá ledre ga bi kóo ndísisé méngì yée 'desì, ledre 'bi só'do ro'yì kí 'yì bi ófúsé rosé kéne wá ní wá, kí ngíti géyì ledre ga bi 'bi dokuwu, kí éwé le'yì do bisinyí misi'diné, kpá kí ini ini zí lomo ga bi 'yìma'dí e yemení ye ní, ledre ga gére nées mbá, ndásé lolu méngì ándá yée wá. ⁴ Káa zí bi ngára ndísi kótrusé lolu rosé kí 'yì ga bi niyí aka fú lá méngì bisinyí ledre káa zí ga gére nées wá ní, mímbé'deyé ndísi nda ésí rosé go miésì, zíye ndísiyé úku sínyi ledre zíse. ⁵ Abú mengíní kenée ndotó, Lomo bi 'yì 'dəcì ngbanga 'yì ga bi niyí trídri kí yée ga bi uyuní go ní, ni karanée 'dəcì ngbanga 'yì ga bi ndísiní úku tarasinyí zíse nées bisinyíne. ⁶ Nées sí ledre bi Yésu nderé kóo kpá 'dódo bilámá ledre zí 'yì ga bi kóo uyuní go ní. Abú kuru'bu royé uyu go miúyu ndotó, ukuní ledre 'bi Lomo zíye gí ro zí lomo royé ídine káa zí bi Lomo ili ní.

⁷ Ndásé ndísi lígì rosé wá, ídísé ndísi ini ini zí Lomo kíngaya, gí zía, sındí kadra bi zí Yésu óguné 'dəcì ngbanga bisinyí ledre ga bi do sogo

káṅgá ba simi a ní ni goó gbóo. ⁸ Ídísé óto 'bú lafúse dosé kíngaya, gí zía, 'yì bí 'búa ni doyí ní, abú mengí kóo bisinyí ledre zíyì yá, áyí ótoómo ledre née gí ro zí ndìsì esé kí 'yì máa née ídíne bilámáne. ⁹ Mindìsìsè 'be 'bi esé, komosé idí idí zí 'yì e fúó. ¹⁰ Lomo i'bí misi'di ledre e zise go mbá mǎngúngúcuá, 'yì idí ówo kací méngí keyì kací misi'di ledre bí Lomo i'bí zía ní do bilámá misi'diné. ¹¹ 'Yì máa wo bí moko ené ni 'bí ené 'bí úku kúrú Lomo zí 'yì e ní, idí úku a zía ídíne tí mbigí kúrú Lomo. 'Yì máa wo bí moko ené ni 'bí ené 'bí sáká 'yì e ní, idí ndìsì sáká 'yì e za kí mbigí roko'bu bí Lomo i'bí zía ní. Gí ro zí 'yì e ndìsìyè mbófo Lomo kpúrú gí simi Kírésìto Yésu bí ní kí roko'bu ledre e zíne za mbá ní. Zí mbófo éyì máa née ndìsì ídíne kenée za fí odu a ndáá. Idí kenée.

'Dó'dó gí zía bí ṅúṅgu ledre Kírésìto ní

¹² Bilámá ezelámáma e, 'do'dó ga bí ásé ndìsì 'dó'dó yée za mbá née ní, ndásé ónzóló'bó komosé gí zíye káa zí éyì bí niyí ngíti mikánda ledre kpì ndìsìní méngí royé ye zise ní wá. ¹³ Abú 'dó'dósé káa zí bí kóo Kírésìto 'do'dó ní yá, ásé ógu idí kí rokinyi simi bí karanée Yésu ma'dáa ní ndá'baógu kí mongú roko'buné ní. ¹⁴ Ídísé idí kí rokinyi togú 'yì e ndìsìní úku sée gí zía bí ṅúṅgusé ledre Kírésìto ní yá, roko'bu 'bí 'Dówú Lomo ní ndìsì sáká sée. ¹⁵ Togú 'do'dó ogu ro ngíti 'yì gí dongarásé yá, ndáá idí gí zía ya kídí 'yì máa née ufu 'yì, togú mbú 'yì ugu, togú mbú 'yì bí ndìsì ésì tarané simi ledre 'bí 'yì e ní wá. ¹⁶ Togú 'do'doní sée gí zía bí ásé

'yì ga bì 'bì Kírésìto ní yá, dokuwu ndaá méngì sée gì zì ledre née wá, ídísé í'bí mbófo éyì zì Lomo gì zía, ndìsìsé née go 'dódo Yésu zì 'yì ga bì ngárá owoní aka wo wá ní. ¹⁷ Ídísé ówo a kídí kadra 'dècì ngbanga ni go gbóo, Lomo ni 'dècìyùtù ngbanga 'yì ené e 'dá'dá. Azé ídí ze 'yì ga bì Lomo ni 'dècìyùtù ngbanga eyé 'dá'dá ní. Ngbanga ni 'dí'bi 'yì ga bì ñgununí bilámá ledre ené wá ní bisinyíne. ¹⁸ Nì simì miéké kúrú Lomo kídí,

“Togù bì ni miórúné zì 'yì ga bì ñgununí ledre 'bì Lomo go zíye ndíki trìdrì 'diya ní, sara 'yì ga bì ngárá ñgununí ledre 'bì Lomo wá ní 'bì eyé 'do'dó ni nda ídí 'bì ené cù káa be 'di?”

¹⁹ 'Yì máa yée ga bì 'do'dóní gì zía Lomo yeme kú ne zíye kenée ní, idíní ótoómo royé za mbá zì Lomo, zíye ndìsìyè méngìtátá bilámá ledre nda 'dá'dá za kíngaya.

5

Lorù zì manda ga bì 'bì kanísa ní

¹ Maa Pétero, málúru kóo komo kadra go 'desì, ba gì yáa kúrúma zise, sée mingburoko 'yì ga bì 'bì kanísa ní. Ídísé ówo a kídí mááyí kpá ngúru manda 'dá'dá 'bì 'yì ga bì 'bì Kírésìto ní. Málúru kóo 'do'dó bi ndìsìní 'dó'do Yésu kée ní cù kí komomá. Simì bì karanée Yésu ma'dáa ni ndá'baógu kí mongù roko'buné zì 'yì e lúru a mbá ní, mááyí ídí ngúru 'yì bì ni ídí simì rokinyi

máa née ní ní. ² Káa zí Lomo geléogụ sée go káa do 'yì lúró bi kací kábiríkì ené e ní, ídísé lúró bi kacíye za kí roko'busé mbá kí 'búne káa zí bi Lomo ili zíse méngì moko máa née ní ní. Ídísé méngì moko máa née kí 'búne gì yana mimbé'desé, ndaá lá gì zía bi ílisé do í'bí éyì zíse ní wá. ³ 'Yì ga bi ndìsìsè lúró bi kacíye ní, ídísé lúró bi kacíye tí fú bilámáne káa zí m̀ngì kábiríkì bi ndìsì lúró bi kací kábiríkì ené e kí 'búne ní. ⁴ Simì bi Ngére Yésu 'yì 'bá'bá 'yì e ni ógụ ní, ni ídí kí rokinyi, zía í'bí mongù bilámá éyì zíse, éyì bi ngára utúasá sínyì kú wá ní.

⁵ Sée ga bi ásé aka 'bi esé owúphirangá e ní, ídísé óto komosé ro 'yì ga bi niyí manda 'dá'dá zíse ní. Ídísé ndìsì méngì ledre e zí 'yì e za mbá kí bilámá mimbé'desé, gì ro zí Lomo ídine kí rokinyi, gì zía,

“Lomo ndaá kí rokinyi kí 'yì ga bi ndìsìnì óto ledreyé kí royé owóowó ní wá,
tí lá zía ndìsìné sáká 'yì ga bi ndìsìnì 'búó'bù royé m̀'búó'bù ní.”

⁶ Ídísé 'bó'bù rosé zíse ídise zí Lomo ndoo simì roko'bù ené, ni síkpì sée ne kí roko'bù ené zíse ídise kí ledresé owóowó. ⁷ Lomo ni bilámá 'yì lúró bi kací 'yì e, ídísé ótoómo rosé kí ledre esé e za mbá zía, ni sáká sée gì simiyé.

⁸ Komosé ídí ídí rosé kací kadra za mbá gì zí ngére 'bi bicayi lomo e bi ezeokó 'yì ga bi 'bi Lomo ní. Gì zía kací kadra mbá wo ngére 'bi bicayi lomo e, ndìsì gámásó'do m̀sì'di gì ro zíne

lónodo 'yì ga bì 'bì Lomo ní gì ro zíye lúyú ledre. ⁹ Ndásé ótoómo rosé zí Satána ma'dáa lónodo sée wá. Ídísé ndìsì ńgúńgú rosé zí Lomo kíngaya. Ídísé ówo a kídí lafúse ga bì do ńgíti géyì bì e ní, 'do'dó ndìsì ndíki yée kpá kenée, zíye ndìsìyé útusimiyé kíngaya.

¹⁰ Mbigí Lomo bì 'yì mēngì bilámá ledre zí 'yì e, bì geléogu sée káa do 'yì ené e ní, oto sée go zise ídise kí Kírésìto Yésu za fí. Abú 'dó'dósé kenée ndotó, 'do'dó nēe mēngì éyì wá. Lomo nì 'dí'bióyó a, zía óto sée zí ledre ené ídine nda kí roko'buné simisé kíngaya, zise ndìsì tórosé ńgbúó. ¹¹ Lomo idí idí kí roko'buné do sogo káńgá za fí. Idí kenée.

Odu kúrúma zise

¹² Ledre bì máéké ba Siliváno ńgúru lúnduzé bì ńgunḡu ledre 'bì Kírésìto go ní saká máa kíe ne. Kídí Lomo nì 'yì mēngì bilámá ledre zí 'yì e. Ídísé fú ńgunḡu a zise lánýase roa. ¹³ Lafúse 'yì 'bì Kírésìto ga bì simi kanisa 'bì Babelóniya yáa ní, kpá kí Máriao bì má'dódo ledre 'bì Lomo zía, zía nda ídine go káa zí mbigí owú 'bì amá ní, i'bíní mandá zise za mbá. ¹⁴ Sée ga bì za mbá ńgunḡusé ledre 'bì Kírésìto go ní, Lomo idí lúru bì kacise zise ndìsìsé bilámáse. Ídísé ndìsì bilámáse kí lafúse kí mimbé'desé za mbá kí'do.

MIKÁNDA LORU 'BI LOMO KÍ DOSÍ ÉYÍ E
Baka: MIKÁNDA LORU 'BI LOMO KÍ DOSÍ ÉYÍ E New
Testament+

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baka

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9ebc1b62-650d-5302-9391-27a31d140102